

Fotó: Major László / MaNDA

A Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA)

A kormány 2011 nyarán hívta életre a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézetet (MaNDA), az 1957-ben alapított Magyar Nemzeti Filmarchívum utódjaként. A korábbi Filmarchívum páratlan filmgyűjteménye átalakul, kinyílik és felzárkózik a 21. századi technikai sz tenderdekhez. A gyűjtés és a hagyományos filmfelújítás is folytatódik, a sikerdarabokat saját kiadású DVD-sorozat formájában igyekszünk eljuttatni a nagyközönséghez.

A Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet az ország egyetlen filmes közgyűjteménye. Működésének fő célja, hogy a magyar és egyetemes filmkultúra tárgyi, írásos és egyéb dokumentumainak gyűjtésével, megőrzésével, felújításával és archiválásával, valamint kutatási tevékenységgel hozzájáruljon a magyar filmkultúra fejlődéséhez. Filmgyűjteményünkben mintegy 64 ezer leltári tétel szerepel. Könyvtárunk az ország egyetlen filmes szakkönyvtára, plakáttárunk 26 ezer plakátot, fotótárunk pedig több mint 350 ezer fotót őriz.

Terveink között szerepelt, hogy online felületen tesszük közzé a már összegyűjtött, digitalizált és feldolgozott értékeket a legnagyobb állami gyűjteménytől a legkisebb magánmúzeumig. Célunk az eddig zártan, szétzórta n működő digitális archívumok rendszerének összekapcsolása, hogy e

gyűjteményi tételek ne csupán archívumok mélyén őrzött, így a közönség számára nem létező értékek maradjanak, hanem a jövőben kíváncsi gyerekek és érdeklődő felnőttek számára is tudást, szórakozást jelentő mindennapi kincsek legyenek.

Negyedik alkalommal indít közfoglalkoztatási programot a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet

A Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA) 2012-ben indította első kulturális közfoglalkoztatási mintaprogramját 200 fő részvételével, majd 2013-ban mintegy ezer fő részvételével 33 városban, 147 partnerintézmény bevonásával emelt létszámú országos mintaprogramot valósított meg. Az intézmények azokat a műtárgyakat, dokumentumokat kezdték el digitalizálni, amelyek feldolgozása a legfontosabb. Fontos, mert nagy érdeklődésre tarthat számot, illetve az adott gyűjteményegység technikailag jól és a tárgy veszélyeztetése nélkül feldolgozható, illetőleg a digitalizálással már nem lehet várni – a felhőalapú adatbázisban van a helye, ha azt szeretnénk, hogy a lassan elenyésző értékeket unokáink is láthassák. A gyűjtemények a prog-

ram ideje alatt mintegy 100 ezer dokumentumot digitalizáltak, melyeknek a MaNDA az emberi erőforrás és a technikai háttér biztosítása mellett folyamatos help deskkel segítette munkáját. A nagyobb intézmények általában saját adatbázisokat, virtuális kiállításokat is gondoznak, viszont a kisebb intézményekben lényegében semmilyen digitalizálás nem folyt korábban, vagy csak elszigetelt kísérletek történtek rá, ezért a MaNDA Adatbázis számos intézménynek nyújt lehetőséget arra, hogy tárgyait rendszerezze és hozzáférhetővé tegye.

2015. március 1-től 2016. február 29-ig meghirdetésre került a III. Országos Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Program. A közfoglalkoztatásban részt vevő munkatársak (500 fő) a csatlakozó intézményekben elérhető kulturális javak digitalizációját végezték, a hozzájuk kapcsolódó leíró adatokat és a digitalizált tartalmakat feltöltötték a MaNDA Adatbázisba. A részt vevő intézmények a MaNDÁ-val megkötött szerződéseik mellékletként munkatervet nyújtottak be, melyben előzetes kalkuláció eredményeként megadták a munkafolyamatokban érintett képi, szöveges, audiovizuális, hang, 3D tartalmak mennyiségét. A program végén a MaNDA Adatbázis összesen 600 ezer dokumentumot tartalmaz, a program ideje alatt mintegy 300 ezer dokumentumot töltöttek fel.

MaNDA Adatbázis

Az elmúlt években Magyarországon jelentős mennyiségű nemzeti kultúrkincs digitalizálása történt meg állami források felhasználásával. Ez a hihetetlen érték többnyire a közgyűjtemények zárt, belső rendszereiben volt csak fellelhető. Az egyes gyűjtemények adatbázisainak kialakítása és archiválási módja sokszor eltérő volt, hatékony kereshetőségük sem megoldott. A MaNDA Adatbázisa arra ad lehetőséget, hogy ezt a folyamatosan bővülő, hatalmas kincset egységesített szabvány szerint digitalizáljuk és tegyük közzé. Annak érdekében, hogy a kulturális örökség digitalizált példányai rendszerezve fennmaradjanak és széleskörűen elérhetővé váljanak, központi adatbázist hoztunk létre, amely 2013 tavasza óta nemzeti aggregátorként gyűjti a digitalizált magyar kultúrkincset.

Az adatbázis célkitűzése a digitalizált magyar vonatkozású kulturális örökség rendszerezése és a hatályos szerzői jog keretei között a nagyközönség számára nyilvánosságra hozatala egy központi, nyilvános online felületen. Az adatbázis működése révén a digitális tartalmak eljuthatnak a magyar társadalom széles rétegeihez, a határon túl élő magyar közösségekhez, illetve a külföldi érdeklődőkhöz.

A központi adatbázis elősegíti a tudományos kutatást, a közoktatás számára pedig minőségi digitális tartalmakat szolgáltat. A helyi közösségek érdeklődési körébe tartozó gyűjtemények, események digitális lenyomatának megőrzésével pedig hozzájárul a helyi közösségek építéséhez is.

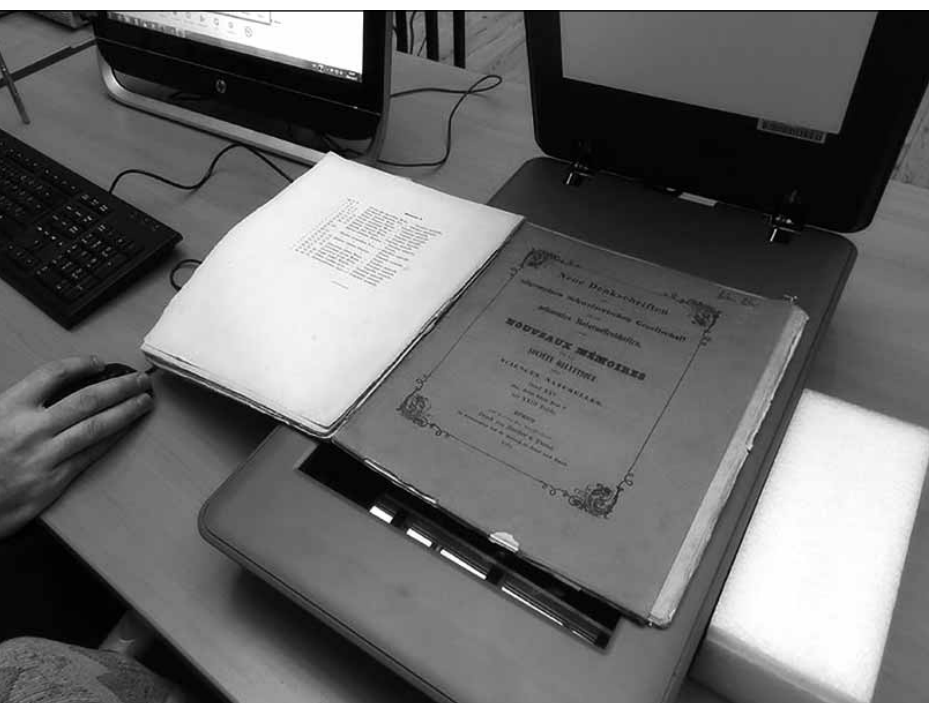
Az adatbázis tartalmát a szerződtött közgyűjteményi, illetve civil szervezetek töltik fel, saját hatáskörben

el döntött, de a MaNDÁ-val egyeztetett munkatervük alapján. A digitalizálásra kiválasztott tartalmakat az intézmények határozzák meg. Fontos, hogy a tartalmak jó minőségben kerüljenek fel az adatbázisba, áttekinthetően, a lehető legtöbb metaadattal ellátva.

Az adatbázist a legkülönbözőbb kulturális intézmények gazdagítják – anyagaik lenyűgözően sokszínűek, mert gyűjtőkörük is sokféle. Az intézmények azon műtárgyaikat, dokumentumaikat kezdik el digitalizálni, amelyek feldolgozása számukra a legfontosabb. Fontos, mert nagy érdeklődésre tart számot, fontos, mert az adott gyűjteményegység technikailag jól és a tárgy veszélyeztetése nélkül feldolgozható – vagy fontos, mert a digitalizálással már nem lehet várni: a felhőalapú adatbázisban van a helye, ha azt szeretnénk, hogy a lassan elenyésző értéket unokáink is láthassák.

A Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet által koordinált Országos Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Program segítségével a közfoglalkoztatásban részt vevő dolgozók végzik a kulturális javak digitalizációját, a digitális tartalmakat és a hozzájuk kapcsolódó metaadatokat a MaNDA adatbázisba töltik fel, szakértő muzeológusok, könyvtárosok, levéltárosok segít

MandaTéka

2015 decemberében indult el a MandaTéka elnevezésű online filmtár, melynek célja a MaNDA kezelésében álló magyar játékfilmek elérhetővé tétele. A filmtárban jelenleg 208 film található. Az online mozi hetente tíz filmmel bővül, a tervek szerint a magyar filmművészet színe-java, nagyjából 500-600 alkotás lesz megtekinthető a felületen keresztül. A sokszor rossz minőségben, kalózmásolatokban elérhető alkotások helyett a MandaTéka élvezhető minőségű, jogtisztá megtekinthetőséget nyújt a magyar filmművészet legjavához. Az online filmtár 4 megabit/sec sávszélesség fölött jó minőségű elérést biztosít, így akár mobilneten keresztül is élvezhető, hiszen mindenféle platformon fut: PC-n, tableten vagy okostelefonon is. A MandaTéka kezelői felületét nagyon egyszerűre tervezték, az oldal könnyű kereshetőséget és személyes fiókot is kínál. A MaNDA archívuma 13 ezer magyar filmet őriz: ezek felújítása és digitalizációja esetenként 10-20 millió forintba is kerülhet, az alkotóknak járó jogdíjat is ki kell fizetni, ezért a MandaTéka nem ingyenes. Egy film kölcsönzése bruttó 508 forintba kerül, ezért az összegért két napig korlátozásoktól mentesen, akár többször is meg lehet tekinteni az alkotásokat.

LOVAS LAJOS 1991-ben végzett az ELTE Tanárképző Főiskolai Karának magyar-könyvtár szakán, ezt követően szociológiát, állam- és jogtudományt valamint politikatudományt hallgatott. 1991–1992-ben középiskolai tanár, 1992–1995 között a Magyar Szemle szerkesztője, 1995–1996-ban az Új Magyarország Kultúrájánál rovatvezető, 1997-től 2000-ig a Napi Magyarország és a Magyar Nemzet lapigazgatója, 2001-től a Magyar Távirati Iroda általános szakmai elnöke. A Fialat Írók Szövetségének egyik alapító tagja. 2011-től a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA) főigazgatója. Zsámbékon él, ahol 2006 és 2010 között polgármesteri teendőket is ellátott.

felügyelete mellett. A közfoglalkoztatott munkatársak különböző partnerintézményeknél, közgyűjteményekben (múzeumokban, könyvtárakban, levéltárakban), állami fenntartású, illetve alapítványi, egyházi- és magán- gyűjteményekben, önkormányzatokban, kulturális profilú civil szervezetekben és oktatási intézményekben dolgoznak heti negyven órában.

Az adatbázisba a rekordok feltöltésére két szint áll rendelkezésre. Partner státuszú együttműködők 12 metaadattal, intézményi partner státuszú együttműködők esetében 32 metaadattal tudják a rekordjaikat ellátni. Számos vidéki közművelődési- és közgyűjteményi intézményben nem lenne lehetőség digitális örökségvédelemre, ha a program biztosította munkaerő és eszközpark nem állna rendelkezésükre. A programban részt vevő közfoglalkoztatott kollégák a MaNDA Help Desk csoporton keresztül folyamatos szakmai segítségnyújtásban részesülnek.

A 2016. március 1-én induló közfoglalkoztatási programban ismét 500 fő alkalmazására lesz lehetőségünk 91 partnerintézményben, így előre láthatóan nagyjából 300 ezer dokumen-

tummal, és közel 3 millió metaadattal bővül majd a központi adatbázis az idei évben.

Europeana adatexport 2014/2016

A MaNDA nemzeti aggregátor szereköréből adódóan kiemelt feladata az Európai Unió digitális könyvtárába, az Europeanába való tartalomszolgáltatás. A MaNDA jelenlegi partnerintézményei (mintegy 100 szervezet) által feltöltött rekordok monitorozás és esetleges javítás, valamint válogatott gyűjteménycsoportoknál a leírás adatmező angol nyelvre történő lefordítása után alkalmasak az Europeanába való adatexportálásra.

Havonta átlagosan 3-4 ezer rekord kerül exportálásra az Europeaná felé, ebből közel ezer rekord leírás adatmezőjét ültetik át angol nyelvre a szakfordító munkatársak. 2016. február végéig 34 partnerintézménytől 67735 rekord került exportálásra, melyből 46092 rekord lett publikálva az Europeana nyilvános felületén, ez a szám, számításaink szerint az év végére megközelíti majd a 60 ezret.

Statistika

2016.03.29.	Szöveg	Kép	Hang	AV	3D	Összesen
Nyilvános	108.679	213.548	197	1.775	729	324.928
Összes	113.105	219.868	228	1.777	771	335.749